

- 86.** A BORSAI KATASZTRÓFA OKAINAK NYOMÁBAN. *Új Kelet*, 1930. júl. 6. 148. sz.
- 87.** Eugen Weber: THE MEN OF THE ARCHANGEL. *Journal of Contemporary History*, 1966. 1. sz. 118.
- 88.** Cicerone Ionițoiu: VIATA POLITICĂ ȘI PROCESUL LUI IULIU MANIU. Editura Libra VOX, Fundației Hanns Seidel, é. n.
- 89.** Dumitrescu-Borșa: CAL TROIAN, 46–52.
- 90.** Uo. 43.
- 91.** Armin Heinen: LEGIUNEA, 185.
- 92.** Baradlai László: EGY RIPORTER JEGYZETEI. *Brassói Lapok*, 1937. márc. 28. 51. sz. 19.
- 93.** IDEOLOGIE, II. 245–249., 251–254.
- 94.** Uo. 288.
- 95.** Szilágyi István: MÁRAMAROS VÁRMEGYE EGYETEMES LEÍRÁSA. Budapest, 1876.
- 96.** Vasile Filipciuc: PROBLEMA MARAMUREȘEANĂ. Turda, 1923; Vasile Filipciuc: REFORMA AGRARĂ ÎN MARAMUREȘ. Turda, 1923; Ion L. Ciomac: PROBLEME ECONOMICE DIN MUNTII APUSENI ȘI AI MARAMUREȘULUI. Cluj, 1933; Teodor Bălașiu: STUDIUL STATISTIC. Cluj, 1933; Mihai Marina: MARAMUREȘUL. NECESITĂȚI ȘI REMEDII. Cluj, 1939; Al. Filipașcu: LE MARAMURES. Sibiu, 1944.
- 97.** Schön Dezső: A BORSAI ÜRES LAKÁSOK ÉS A TELE ZSIDÓ TEMETŐ. *Új Kelet*, 1936. szept. 17. 218. sz.
- 98.** Schön Dezső: AZ ÖRÖKSÉG. Tel-Aviv, 1960. 176–178.
- 99.** Schön Dezső: HOGYAN LÁTJA MARAMUREST EGY DEMOKRATA ROMÁN DIÁKVEZÉR? *Új Kelet*, 1937. jan. 23. 18. sz.
- 100.** Kertész László: DANILA BORSAI SZÓRAKOZÁSA.
- 101.** MOL, K 609. 81. cs. *Reggeli Újság*, 1930. júl. 21.
- 102.** IDEOLOGIE, II. 292.
- 103.** *Brassói Lapok*, 1930. nov. 22. 259. sz.
- 104.** Kertész László: DANILA BORSAI SZÓRAKOZÁSA.
- 105.** ÍTÉLET A BORSAI PÖRBEN.
- 106.** Roland Clark: PRINTING A POGROM: VIOLENCE AND PRINT COMMUNITIES IN THE CASE OF CAPTAIN KELLER. In: M. Guggisberg and D. Weir (eds.): UNDERSTANDING VIOLENCE: CONTEXTS AND PORTRAYALS. Oxford: Inter-Disciplinary Press, 2009. 133–147.
- 107.** Schön Dezső: HOGYAN LÁTJA MARAMUREST EGY DEMOKRATA ROMÁN DIÁKVEZÉR? *Új Kelet*, 1937. jan. 23. 18. sz.
- 108.** Armin Heinen: LEGIUNEA, 187.

Kőműves Klára

ÓPERENCIA

Egyre csak nyúlik az este, talán az Isten húzza szét, elpattan lassan a fény is az óra közepén. Már semmitől se félek, tudod, csak pár dolog nyomaszt, mintha nyújtanák a percet is, régen láttalak. Hiány-küldött gondolatok sétálgatnak bennem. Érted fájok, hogyha fájok, te vagy a keresztem. Talán nem is érted, mit beszélek, s hogy mért nem érted, az ma még titok, idegen e nyelv az ajkadon, csak akkor érted majd, ha rád is csókolom. Lefeküdtem, de mindhiába, lusta testem sosem volt enyém, még az anyám aggatta rám valamikor régen, valahol az élet elején. Bezzeg a tudatom mennyivel másabb, egy forintból csinál százat, álmokkal zsúfolja

tele a szobát, hidat épít a távolságon át. Tessék,
itt van, megérkezett; szeret mind, aki nem is
szeret, s az aprócska térben e tengernyi vágy –
kilöki lassan a ház négy falát. Otthonom máától
egy puha tenyér – kopogva járok macskakövén.

KÉZ KEZET MOS

Minden, mi végtelenné válik, felkutathatatlan,
részeiben megtalálható talán a nagyban, de ízét
veszíti, akár sóbányákban kristálycukorszemcse,
végül minden belealakul az elvárt többletekbe.
Ha cseppnek képzelem magam – egy csapból
folydogáló árva cseppnek, ami gyorsan elszalad
s a ház előtti kispatakba tér, már az Ipoly barátja
inkább, mint sajátom – a folyó sosem volt enyém.

Néha úgy érzem, egy pillanaton múlik megúszni
a bármit, elpárologok, nyakába ránt az utcát látott
felhő, a hegytetőn teremőset játszhatok, míg el
nem fúj a szél, vagy egyszerűen nem hallgatok
arra, amiről mesél. Leccsapódom inkább, a hegy
csiklandós gerincén várjatok, ha megnyitják a
gátat, hazaszaladok. Átszűrnek, akár idegent a
bámuló szemek, de nem bánom, ha szerencsém
lesz, még egyszer önmagammal moshatok kezet.